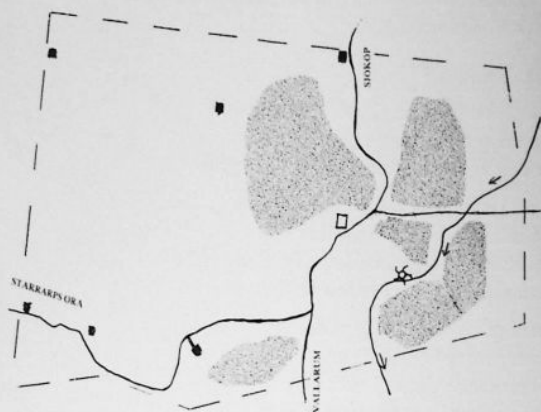

PUUS

Puus omkring 1870.

I Puus härskar skogen och tystnaden, i synnerhet nu sedan de sista fasta invånarna flyttat därifrån.

Puus har bestått av en enda gård med några underlydande torp. Gården har gamla anor. Namnet är nämligen gammalt och bestod ursprungligen av två stavelser, Puhus, varav den första troligen är namnet på den ursprunglige nyodlaren för många hundra år sedan och den andra stavelsen betyder hus, gård eller hem.

Enligt muntlig tradition blev gården kronoboställe på drottning Kristinas tid i mitten av 1600-talet.

I slutet av 1600-talet härjade snapphanarna i Skåne och man kan lätt fantisera om att terrängen i Puus givit rika möjligheter till gömslen för dessa frihetskämpar.

1812 hade byns gränser blivit markerade med stengården på tre sidor. De gamla gränsmärkena var Starrekjers sten, Örnhulta sten, Snuvhulta sten, Ore sten, Kors sten, Svartspåna sten och Stenmusta killa. Några av dessa urgamla gränsmärken är synliga än idag.

Gårdens inägor bestod 1812 av två vångar med cirka 12 tunnland åker och 80 tunnland äng. En hel del bok och ekskog fanns, men stora delar av

Puusgården.

Puus, särskilt den nordvästra delen, bestod av ljungmarker. Därutöver fanns en hel del alekärr.

Genom Puus gick den gamla tingsvägen, som långarödsborna använde när de färdades till tinget i Sjöbo.

Puus var ett hovslagarboställe. Hovslagaren, i början av 1800-talet, hette Stede. Han levde på arrendet från gården, som brukades av bönderna Nils Persson och änkan Boel Nilsdotter. Två arrendebönder med tjänstefolk hade således sin försörjning av gården. Detta pågick till in på 1900-talet. Boningslängan var delad i två hälfter.

På andra sidan vägen har legat ett hus, som använts både till bränneri och bostad. Ett stycke öster om gården har funnits en vattenmølla. Senare drev vattenkraften ett vattenhjul, som försåg gården med elektrisk ström.

1812 fanns tre torp i den sydvästra delen av Puus. Två av dem, Grindstugan och Intaget finns kvar, medan det tredje brann ner till grunden på 1890-talet.

Under 1800-talet röjdes mark och byggdes hus till ytterligare tre torp. Längst i nordväst låg Rodins torp. I den nuvarande korsningen Mellanvägen—Saxbergs väg låg Saxbergs torp. Dessa båda övergavs kring sekelskiftet. Det tredje torpet, Lotorpet, finns fortfarande kvar vid Sjököps

gräns. Namnen på de tre nuvarande torpen bygger på gamla företeelser. Grindstugan har exempelvis fått sitt namn av den väggrind, som fanns just här i gränsen mellan Puus och Starrarps Ora.

År 1870 hade Puus inte mindre än 44 invånare. Torparna gjorde dagsverken vid gården och i skogen och detta fortsatte långt in på 1900-talet. 1878 var ett ödesår för Puus. Då avstyckades från gården ett 108 tunnland stort område för kronopark. Granen gjorde sitt intåg i Puus. Nyodlingsarbetet, som dittills bedrivits, avstannade, men istället gavs arbetstillfällen för torparna med plantering, röjning och senare avverkning. Skogsvägar drogs fram för timmertransporter. Det var meningen, att den planerade järnvägen Dalby—Sölvesborg skulle gå genom Puus och då ville "Kronan" ha ett stickspår i Puus för timmertransporter. Därav blev intet.

Det kunde ibland ha sina problem, att vara torpare i Puus. Som när torparen Lars Kvist hade kört ut gödselhögar på en åker för vidare spridning. Då kom plötsligt kronojägaren med folk för att plantera skog på åkern. Lars Kvist hade bara att foga sig och fick lasta sin gödsel igen och köra den därifrån.

Vid ett annat tillfälle hade torparen Jöns Rodins kreatur kommit ut i granplanteringen. Kronojägaren blev arg och sa, att Rodin inte förtjänade att äta "Kronans" bröd. Men då svarade Rodin: — Jag äter inte Kronans bröd, jag äter mitt eget!

Granskogen gav under många år Puus sin prägel. Efter oktoberstormen 1967 har emellertid även andra trädslag planterats och en ljusare landskapsbild har blivit följd. Här finns utmärkta cykelvägar och med lite tur kan man få se både rådjur, hjort och älg. Domänverket anlade på 1960-talet en damm, där den för våra breddgrader ovanliga sångsvanen häckade flera år.